

1 KF : Psychopedie jako vědní obor

(Pojem, předmět, cíle, postavení v systému věd)

Speciální pedagogika

Speciální pedagogika (*Special Education, Sonderpädagogik*)

je pedagogická disciplína zabývající se:

- výchovou, vzděláváním,
- pracovními a společenskými možnostmi,
- řešením výzkumných problémů

...osob se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním a sociálním znevýhodněním.

Komprehenzivní speciální pedagogika (Jesenský, 2000) ⇔ všechny druhy a stupně postižení, všechny věkové kategorie, ucelenost, komplexnost a generalizovanost pojetí.

Psychopedie jako vědní obor

Dělení speciální pedagogiky podle jednotlivých druhů postižení:

- **Psychopedie**
- Somatopedie
- Logopedie
- Surdopedie
- Oftalmopedie
- Etopedie
- Edukace jedinců s více vadami
- Specifické poruchy učení

Psychopedie jako vědní obor

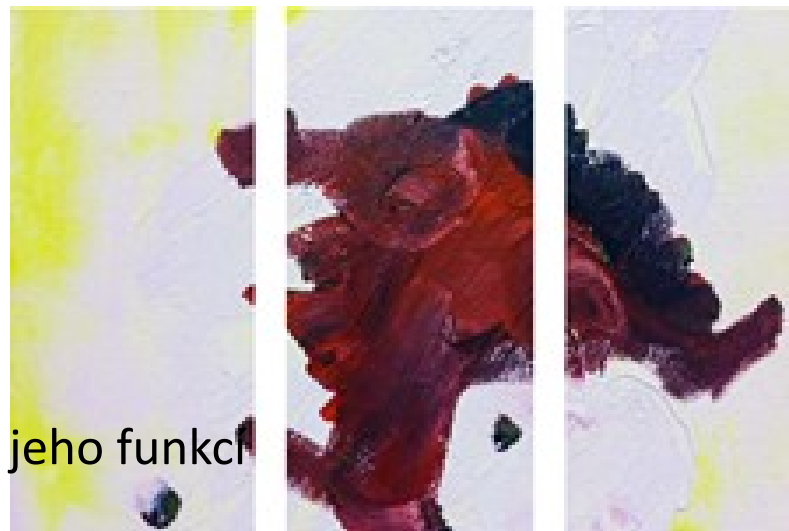
Terminologie ve speciální pedagogice:

Postižení = ztížení účasti ve společenském životě v důsledku omezení schopnosti učení, sociálního chování, komunikace, motoriky, poznávání.

WHO (ICIDH, 1980):

- Poškození = impairment
- **Omezení = disability**
- Znevýhodnění = handicap

- **Defekt (SOVÁK) ⇒ defektivita**
- nedostatek v anatom. stavbě organ. a poruše jeho funkce

- **Jedinec se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)**

Psychopedie jako vědní obor

- Zákon č. 82/2015 Sb. *Zákon, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony*
 - „§ 16
 - **Podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami**
 - **(1) Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba:**
 - která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními **potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.**
-
- Podpůrnými opatřeními se rozumí:
- nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta.
 - Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

Psychopedie jako vědní obor

Postavení speciální pedagogiky v systému věd

Speciální pedagogika je spjata s...:

- obecnou pedagogikou a didaktikou,
- společenskými vědami – psychologie, sociologie, filozofie,
- biologickými vědami – medicína.

Psychopedie jako vědní obor

Vztah psychopedie k ostatním speciálně-pedagogickým disciplínám

Z příbuzných disciplín má psychopedie nejbližší k ...:

- etopedii (která se z ní v 60. letech 20. stol. vyčlenila),
- logopedii,
- somatopedii.

⇒ *Interdisciplinární obor.*

Psychopedie jako vědní obor

Psychopedie (v užším pojetí):

z řec. psýché = duše, paideia = výchova

Speciálně pedagogická disciplína, zabývající se edukací osob s:

- mentálním postižením,
- jiným duševním postižením (s pervazivní vývojovou poruchou, s poruchami chování a emocí, se schizofrenií).

...a zkoumáním formativních (výchovných) a informativních (vzdělávacích) vlivů na tyto osoby (Valenta, Müller 2007).

- **Speciální pedagogika osob s mentálním postižením (zahraničí).**

Psychopedie jako vědní obor

Psychopedie (v širším pojetí):

Interdisciplinární obor, zabývající se:

- prevencí,
- prognostikou,
- edukací,
- diagnostikou,
- terapeuticko-formativní intervencí,
- kompenzací, rehabilitací, reedukací,
- inkluzí (integrací),
- socializací, resocializací

...osob s mentálním či jiným duševním postižením.

Psychopedie jako vědní obor

Cílem psychopedie je:

- dosažení maximálního stupně rozvoje osobnosti a
- inkluze (integrace) do společnosti,

...osob s mentálním či jiným duševním postižením.

Psychopedie jako vědní obor

Předmětem psychopedie je:

- ... osoba s mentálním postižením či jiným duševním postižením.
- Osobnost jako celek.
- Odklon od defektologického pojetí ke globálnímu pojetí jedince se zdravotním postižením.
- Antropologické paradigma.

Psychopedie jako vědní obor

Problematika terminologie:

- problémy etického rázu
- mentální retardace ⇒ **mentální postižení**
- snaha o humanizaci termínů ⇒ **osoba s mentálním postižením**
- dítě, žák, student se **speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)**
- snaha o sjednocení termínu se zahraničím

(Special Educational Needs, Student with intellectual disability)